

**Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль**  
**Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль болон УИХ-аас 2006 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр баталсан**  
**хуулийг харьцуулах нь**

	<b>Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль</b>	<b>Шинэ хууль</b>
<b>Албан татвар төлөгч</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэн</li> <li>• харьяалалгүй хvн, Монгол Улсад орлого олсон оршин суугч бус этгээд</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэн</li> <li>• харьяалалгүй хvн, Монгол Улсад орлого олсон оршин суугч бус этгээд</li> </ul>
<b>Оршин суугч статус</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• оршин суугч (12 сарын хугацаанд 183-аас дээш хоног, хэвийн ажиллах байртай, гадаадад томилогдон сууж байгаа Монгол Улсын иргэн): орлогын бүх эх үүсвэр</li> <li>• оршин суугч бус: зөвхөн Монгол Улсад олсон орлого</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• оршин суугч (12 сарын хугацаанд 183-аас дээш хоног, оршин суух байртай, гадаад улсад томилогдон ажиллаж байгаа Монгол Улсын төрийн албан хаагч): орлогын бүх эх үүсвэр</li> <li>• оршин суугч бус: зөвхөн Монгол Улсад олсон орлого</li> </ul>

**Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль**  
**Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль болон УИХ-аас 2006 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр баталсан**  
**хуулийг харьцуулах нь**

	<b>Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль</b>	<b>Шинэ хууль</b>
<b>Албан татвар ногдох орлого</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• үндсэн болон бусад ажлын газраас авсан цалин хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлого</li> <li>• тэтгэвэр, тэтгэврийн нэмэгдэл, тэтгэмж</li> <li>• аж ахуй эрхэлсний орлого</li> <li>• хувиараа бараа, материал, түүхий эд бэлтгэж борлуулсны орлого</li> <li>• хөрөнгийн хөдлөл, эрхийн орлого</li> <li>• үл хөдлөх хөрөнгө борлуулсан орлого, адилтгах бусад орлого</li> <li>• хувьцааны ногдол ашиг, хувь хүртэгчийн орлого</li> <li>• хөрөнгө түрээслүүлсний орлого, адилтгах бусад орлого</li> <li>• зохиогчийн эрх, патент, адилтгах бусад орлого</li> <li>• зээлийн болон хадгаламжийн хүүгийн орлого, адилтгах бусад орлого</li> <li>• шинжлэх ухаан, утга зохиол, урлагийн бүтээл зохиогч, шинэ бүтээл, адилтгах бусад орлого</li> <li>• урлагийн тоглолт, спортын уралдаан, тэмцээний шагнал</li> <li>• бооцоот болон тааварт тоглоом, хонжворт сугалааны хонжворын орлого</li> <li>• албан татвараас чөлөөлөхөөр зааснаас бусад орлого</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• цалин, хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ амралтын олговор, ажилтан, түүний гэр бүлийн гишүүнд олгосон тэтгэмж, бэлэг, гадаад, дотоодын аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн болон бусад этгээдээс өгсөн бүх төрлийн шагнал, урамшуулал</li> </ul> </li> <li>• үйл ажиллагааны орлогод: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ мэргэжлийн үйлчилгээ, үйлдвэрлэл, арилжааны орлого, тогтмол бус үйл ажиллагааны орлого</li> </ul> </li> <li>• хөрөнгийн орлогод: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ түрээс, эрхийн шимтгэл, ногдол ашиг, хүү, патент, адилтгах бусад орлого</li> </ul> </li> <li>• Хөрөнгө борлуулсны орлогод: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ үл хөдлөх, хөдлөх эд хөрөнгө, хувьцаа, үнэт цаас борлуулсны орлого</li> </ul> </li> <li>• Шууд бус орлого - ажилтнаас албан үүргээ гүйцэтгэхэд шууд холбогдолгүй дараахь бараа, үйлчилгээний орлого: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ үнэ төлбөргүй, эсхүл хөнгөлөлттэй үнээр тээврийн хэрэгслээр үйлчилсэн</li> <li>○ орон сууцны ашиглалтын зардлын төлбөр, бэлнээр олгосон байрны хөлс, түлшний зардал</li> <li>○ бэлнээр олгосон хоолны мөнгө, түүнчлэн үзвэр үйлчилгээний олговор</li> <li>○ ахуйн үйлчлэгч, жолооч, цэцэрлэгчийн болон бусад үйлчилгээ үзүүлсний зардал</li> <li>○ ер барагдуулсны төлбөр</li> <li>○ арилжааны зээлийн хүүгээс доогуур хүүтэй олгосон зээлийн хүүгийн зөрүү</li> <li>○ адилтгах бусад орлого</li> </ul> </li> </ul>

**Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль**  
**Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль болон УИХ-аас 2006 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр баталсан**  
**хуулийг харьцуулах нь**

	<b>Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль</b>	<b>Шинэ хууль</b>
<b>Харилцан хамаарал бүхий этгээд</b>	заалт байхгүй	<ul style="list-style-type: none"> <li>• харилцан хамааралгүй этгээдүүдийн хооронд хийгдэх жишиг үнээр үнэлнэ</li> <li>• харилцан хамаарал бүхий этгээдэд албан татвар төлөгчийн эцэг, эх, хүүхэд, өвөө, эмээ, ач, зээ, ах, эгч, дүү, эсхүл тэдний хүүхэд, эхнэр, нөхөр, эсхүл тэдний эцэг, эх, хүүхэд, ах, эгч, дүү</li> </ul>
<b>Албан татвар ногдуулах орлогыг тодорхойлох</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• үндсэн ажлын хэлбэрээр олсон орлогоос нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалд төлсөн шимтгэлийг хассан дүнгээр</li> <li>• үндсэн бус ажлын хэлбэрээр олсон орлогын нийлбэр дүнгээр</li> <li>• Аж ахуйн үйл ажиллагааны орлогоос холбогдох зардлыг хассан дүнгээр</li> <li>• тэтгэвэр, тэтгэврийн нэмэгдэл, тэтгэмжийн дүнгээр</li> <li>• хөрөнгө хөдлөлийн орлогын нийт дүнгээр</li> <li>• бусад орлогын нийт дүнгээр</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Цалин хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах орлогоос нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалд төлсөн шимтгэлийг хассан дүнгээр</li> <li>• тэтгэмж, бэлэг, гадаад, дотоодын этгээдээс өгсөн бүх төрлийн шагнал, урамшуулал, бусад адилтгах орлогын нийт дүнгээр</li> <li>• үйл ажиллагааны орлогоос холбогдох зардлыг хассан дүнгээр</li> <li>• хөрөнгө түрээслүүлснээс олсон нийт орлогоос тухайн хөрөнгийг түрээслүүлэхтэй холбогдон гарсан зардлыг хассан зөрүүгээр</li> <li>• эрхийн шимтгэл, ногдол ашиг, хүүгийн орлого, хөрөнгө бусдад ашиглуулсны орлогын нийт дүнгээр</li> <li>• үл хөдлөх эд хөрөнгө борлуулснаас олсон орлогын нийт дүнгээр</li> <li>• хөдлөх эд хөрөнгө борлуулснаас олсон орлогоос тухайн хөрөнгийг худалдан авсан болон ийнхүү худалдан авахтай холбогдон гарсан баримтаар нотлогдох зардлыг хассан зөрүүгээр</li> <li>• бусад орлогын нийт дүнгээр</li> </ul>

**Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль**  
**Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль болон УИХ-аас 2006 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр баталсан**  
**хуулийг харьцуулах нь**

	<b>Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль</b>	<b>Шинэ хууль</b>
<p><b>Чөлөөлөгдөх орлого</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• хуульд заасны дагуу олгож байгаа тэтгэмж, нөхөн олговор</li> <li>• Монгол Улсын төрийн болон нэрэмжит шагнал</li> <li>• донорт олгосон орлого</li> <li>• томилолтын зардал</li> <li>• даатгалын нөхцлөөр олгосон олговор</li> <li>• Засгийн газрын зээллэгийн нөхөн олговор болон хүүгийн орлого</li> <li>• хөдөлмөр хамгааллын хувцас</li> <li>• дипломат төлөөлөгчийн буюу консулын газар</li> <li>• амьдран суух зориулалтаар хувьдаа орон сууцны барилга барих, худалдан авахад зориулсан хөрөнгөтэй тэнцэх хэмжээний орлого</li> <li>• дотоодын их, дээд болон тусгай мэргэжлийн сургуульд суралцагч хүүхдийн сургалтын төлбөр</li> <li>• боловсролын сан, нийгэмд үйлчилдэг, улсын бүртгэлтэй төрийн бус байгууллагад өргөсөн хандив</li> <li>• мал бүхий өрхийн гишүүн бүрт хонин толгойд шилжүүлснээр 20 бог</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• хуульд заасны дагуу олгож байгаа тэтгэмж, нөхөн олговор, нэг удаагийн буцалтгүй тусламж</li> <li>• донорын олговор</li> <li>• албан томилолтын зардал</li> <li>• даатгалын нөхөн төлбөр</li> <li>• Засгийн газрын өрийн бичиг /бонд/-ийн төлбөр, хүү, анз</li> <li>• хөдөлмөр хамгааллын хувцас</li> <li>• гамшгийн үед бусдаас үзүүлсэн тусламж</li> <li>• дипломат төлөөлөгчийн буюу консулын газрын гадаадын иргэн, түүний гэр бүлийн гишүүдийн орлого</li> <li>• хөгжлийн бэрхшээлийн улмаас хөдөлмөрийн чадвараа 50-иас дээш хувиар алдсан хувь хүний орлого</li> <li>• Монгол Улсын төрийн болон нэрэмжит шагнал</li> <li>• анх удаа хувьдаа орон сууцны барилга барих, эсхүл худалдан авахад зарцуулсан 30.0 сая төгрөгөөс дээшгүй хэмжээний хөрөнгөтэй тэнцэх орлого</li> <li>• мал бүхий өрхийн гишүүн бүрт хонин толгойд шилжүүлснээр 20 бог</li> <li>• Ажил олгогчоос олгосон шууд бус орлого:             <ul style="list-style-type: none"> <li>○ ажлын цагаар ажиллуулдаг цайны газар, кафе, амралтын өрөөнд бүх ажилтныг хоолоор хангах</li> <li>○ алслагдсан ажлын байранд ажилладаг ажиллагсдыг амрах байр, бусад үйлчилгээгээр хангах</li> <li>○ ажлын байранд ирэх, буцахад нэгдсэн журмаар унаагаар үйлчилсэн</li> <li>○ орон сууц худалдан авах, барихад зориулж ажилтанд арилжааны зээлийн хүүгээс доогуур хүүтэй олгосон зээлийн хүүгийн зөрүү;</li> <li>○ эмчилгээний зардал</li> </ul> </li> </ul>

**Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хууль**  
**Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль болон УИХ-аас 2006 оны 6 дугаар сарын 16-ны өдөр баталсан**  
**хуулийг харьцуулах нь**

	<b>Одоогийн мөрдөгдөж буй хууль</b>	<b>Шинэ хууль</b>
<b>Малчин өрхийн орлого</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Малчин өрх, мал бvхий этгээдийн албан татвар ногдуулах орлогыг малын тоогоор тодорхойлно</li> <li>• Аймаг, бүс нутгаар ялгаатай</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Малчин өрх, мал бvхий этгээдийн албан татвар ногдуулах орлогыг малын тоогоор тодорхойлно</li> <li>• Аймаг, бүс нутгаар ялгаатай</li> </ul>
<b>Албан татварын хувь, хэмжээ</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• 2,400,000- 10%; 4,800,000-20%, түүнээс дээш 30%</li> <li>• түр болон оршин суугч бус этгээдийн орлогод 20%</li> <li>• дивиденд, хүүгийн орлогод 15%</li> <li>• бооцоот болон тааварт тоглоом, хонжворт сугалаа, урлагийн тоглолт, биеийн тамир, спортын уралдаан, тэмцээний шагналын орлогод 10%</li> <li>• гадаад улсад үзүүлсэн үйлчилгээнээс олсон орлого 10%</li> <li>• бараа, материал, тvvхий эд худалдах 3% суутгал</li> <li>• үл хөдлөх хөрөнгө борлуулсны орлогод 2%</li> <li>• шинжлэх ухаан, утга зохиол, урлагийн бүтээл зохиогчийн шагнал болон адилтгах бусад шагналын 5000000 хүртэлх төгрөгийн орлогод 5%, 5000001, түүнээс дээш төгрөгийн орлогод 10%</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Цалин хөлс, үйл ажиллагаа, хөрөнгийн орлогод 10% нэг шатлал</li> <li>• төлбөрт таавар, бооцоот тоглоом, эд мөнгөний хонжворт сугалааны орлогод 40%</li> <li>• үл хөдлөх эд хөрөнгө борлуулснаас олсон орлогод 2%</li> <li>• урлагийн тоглолт, спортын тэмцээний шагнал, наадмын бай шагналын орлогод 5%</li> <li>• шинжлэх ухаан, утга зохиол, урлагийн бүтээл зохиогч, шинэ бүтээл, адилтгах бусад орлогод 5%</li> </ul>
<b>Tax Credits</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• жилийн 48000 төгрөг</li> <li>• үр тариа, төмс, хүнсний ногооны үйлдвэрлэлээс олсон орлогод ногдох албан татварыг 50%</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• жилийн 84000 төгрөг</li> <li>• давхар татварын гэрээтэй гадаад улсад төлсөн татвар</li> <li>• үр тариа, төмс, хүнсний ногоо, сүү, жимс жимсгэнэ, тэжээлийн ургамлын үйлдвэрлэлээс олсон орлогод ногдох албан татварыг 50%</li> </ul>